

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ՝ ՆՎԻՐՎԱԾ
ԱՎԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿՅԱՆԻ ԾՆՆԴՅԱՆ 150-ԱՄՅԱԿԻՆ*

Հոկտեմբերի 22–25-ը տեղի ունեցավ Հայ մեծ բանաստեղծ, արձակագիր, հրապարակախոս, գրական, հասարակական-քաղաքական գործիչ, ակադեմիկոս Ավետիք Իսահակյանի ծննդյան 150-ամյակին նվիրված միջազգային հոբելյանական գիտաժողով: Գիտաժողովը կազմակերպել էին ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի Հայագիտության և հասարակական գիտությունների բաժանմունքը, ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտը (ԳԻ), ՌԳԱ Ա. Մ. Գորկու անվան Համաշխարհային գրականության ինստիտուտը, Երևանի պետական համալսարանի (ԵՊՀ) Հայ բանասիրության ֆակուլտետը, Մխիթարյան միաբանությունը, Ավ. Իսահակյանի տուն-թանգարանը (Երևան) և ԳԱԱ հիմնարար գիտական գրադարանը (ՀԳԳ)՝ ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության աջակցությամբ:

Գիտաժողովի լիազուգումար նիստը տեղի ունեցավ հոկտեմբերի 22-ին ՀՀ ԳԱԱ նախագահության նիստերի դահլիճում: Բացման խոսքում ԳԻ տնօրեն, բ. գ. թ. Հերիքնազ Որսկանյանը (նիստը նախագահող), մասնավորապես, ասաց. «Գիտաժողովի հիմնական նպատակն է խթանել Ավ. Իսահակյանի գրական ժառանգության, ստեղծագործության փոխադասական խորքի, ներքին կապերի քննությունը, փոխազդեցությունների և փոխառնչությունների լուսաբանումը, Հայ քնարերգության մեջ նրա ստեղծագործությունների գաղափարագեղագիտական արձագանքների ուսումնասիրությունն ու նորովի արժեւորումը: Նաև խնդիր ենք դրել գիտական խոսքով հանդես գալու և հրատարակվելու հարթակ տրամադրել երիտասարդ հետազոտողներին, ուսանողներին»:

Ողջունելով գիտաժողովի մասնակիցներին՝ ԳԱԱ Հայագիտության և հասարակական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար Յուրի Սուվարյանը նշեց. «Իսահակյանը ոչ միայն Հայ, այլև համաշխարհային պոեզիայի գագաթներից մեկն է, բացի այդ ունի նաև արձակ ստեղծագործություններ, նաև հասարակական, պետական գործիչ է, Ակադեմիայի հիմնադիր անդամներից, երկար տարիներ գլխավորել է Հայաստանի գրողների միությունը: Իսահակյանի բոլոր գործերը համամարդկային գաղափարներ են պարունակում և ունեն մնայուն, հավիտենական նշանակություն, արժեք: Եվ մեր խնդիրն է էլ ավելի հանրահռչակել նրա թողած վիթխարի ստեղծագործական ժառանգությունը, հրատարակել բազմիցս, արժեւորել այն և իրազեկել նոր սերնդին»:

Ա. Մ. Գորկու անվան Համաշխարհային գրականության ինստիտուտի տնօրեն, ՌԳԱ թղթակից անդամ, բ. գ. դ., պրոֆ. Վադիմ Պոլոնսկու ողջունյի խոսքում, որը ներկայացրեց ինստիտուտի գլխավոր գիտաշխատող, Ռուսաստանի

* Ներկայացվել է 14. XI. 2025 թ., ընդունվել է տպագրության 17. XI. 2025 թ.:

ժողովուրդների և ԱՊՀ երկրների գրականությունների բաժնի վարիչ, բ. գ. դ., պրոֆ. Ելենա Անդրուշչենկոն, մասնավորապես, ասվում էր. «Ավետիք Իսահակյանի ստեղծագործական ժառանգությունը, որը դրեց ժամանակակից հայ գրականության հիմքը, անբաժանելի մասն է կազմում երկու ժողովուրդների՝ Հայաստանի և Ռուսաստանի մշակույթների: Ռուսերեն առաջին թարգմանություններից ի վեր նրա ստեղծագործությունը մտել է ռուսական մշակութային գիտակցության մեջ և ընկալվում է որպես սեփական ժառանգություն: Վ. Բյուսովը ցնցված էր Վարպետի պոեզիայից: Ա. Բլոկը, Ի. Էրենբուրգը, Պ. Անտոկոլսկին, Կ. Ջուկովսկին, Ս. Շերվինսկին, Վ. Զվյագինցևան, Բ. Ախմադովիչնան և շատ այլ բանաստեղծներ իրենց թարգմանություններում ռուս ընթերցողներին են ներկայացրել հայ մեծ վարպետի ստեղծագործությունները՝ դրանք դարձնելով ավելի մոտ և հասկանալի»:

Այնուհետև գիտաժողովի մասնակիցներին ողջունեցին Մխիթարյան միաբան, Ավանի Մխիթարյան հոգևոր ճեմարանի տեսուչ Հ. Համազասպ Վարդապետ Քեչիչյանը, Հայաստանի գրողների միության նախագահ Էդվարդ Մխիտոնյանը, Ավետիք Իսահակյանի տուն-թանգարանի (Երևան) տնօրեն Արմինե Ավետիսյանը և Հ. Գ. Գ. տնօրեն, բ. գ. թ. Մայա Գրիգորյանը: Վերջինիս խոսքի ավարտին ցուցադրվեց իրենց պատրաստած «Ավետիք Իսահակյան» տեսանյութը:

Լիազույցար նիստում զեկուցումներով հանդես եկան ԳԱԱ թղթակից անդամ, բ. գ. դ., պրոֆ., ՀՊՄՀ հայ հին և միջնադարյան գրականության և նրա դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնի վարիչ Աելիտա Դյուխանյանը («Ժողովրդական բանահյուսությունը Ավետիք Իսահակյանի «Ուստա Կարո» վեպում»), Ելենա Անդրուշչենկոն («Ավետիք Իսահակյանի անունն ու ձայնը ռուսական մշակույթում»), արվ. դ., պրոֆ., ԳԱԱ արվեստի ինստիտուտի (ԱԻ) տնօրենի Ժ. պ. Աննա Ասատրյանը («Ավետիք Իսահակյանը և Ռոմանոս Մելիքյանը»), բ. գ. դ., ԳԻ առաջատար գիտաշխատող Պետրոս Դեմիրճյանը («Ավետիք Իսահակյանը Նիկոլ Աղբալյանի հայոց գրականության պատմության վերաբերյալ հայացքների համակարգում»), արվ. դ., պրոֆ., ԱԻ երաժշտության բաժնի առաջատար գիտաշխատող Աննա Արևշատյանը («Ավետիք Իսահակյանի պոեզիան Տիգրան Մանսուրյանի ստեղծագործության մեջ»), բ. գ. դ., Հայ-ռուսական համալսարանի հայոց լեզվի և գրականության ամբիոնի պրոֆ. Ազատ Եղիազարյանը («Մի բանաստեղծության պատմություն»), բ. գ. դ., պրոֆ., ՀՊՄՀ Վ. Պարտիզոնու անվան հայ նոր և նորագույն գրականության և նրա դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնի վարիչ Սուրեն Դանիելյանը («Իսահակյան-Օչական. տիպաբանական մի քանի հարցերի շուրջ»):

Նույն օրը ԳԱԱ նախագահության նիստերի դահլիճում անցկացվեց ևս երկու նիստ: Երկրորդ նիստում (վարող՝ բ. գ. դ. Պետրոս Դեմիրճյան) զեկուցումներով հանդես եկան բ. գ. դ., ԳԻ առաջատար գիտաշխատող Սուսաննա Հովհաննիսյանը [«Ազգային ինքնության խորհրդանիշները Ավետիք Իսահակյանի ընկալումներում (Արարատ, Էջմիածին, Անի)»], բ. գ. դ., դոց., ԳԻ թուամայանագիտական խմբի ղեկավար Եվա Մնացականյանը («Ավետիք Իսահակյանը Պողոս Մակինյանի գնահատմամբ»), բ. գ. դ., ԳԱԱ Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի առաջատար գիտաշխատող Հայկանուշ Մեսրոպյանը («Կարոն բարբառի Շիրակի խոսվածքը Ավետիք Իսահակյանի ստեղծագործությունների

լեզվական ատաղձ»), Բ. Գ. Թ., ՀԳԳ տնօրեն Մայա Գրիգորյանը («Ավ. Իսահակյանի «Երգեր ու վերքեր» ժողովածուի տպագրության պատմությունից»), Բ. Գ. Թ., դոց., Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանի արևելագիտության ֆակուլտետի դասախոս Դոնարա Մկրտչյանը («Արևելքի ընկալումը Ավետիք Իսահակյանի արձակ ստեղծագործություններում»), Բ. Գ. Թ., դոց., ԳԻ արտասահմանյան գրականության, գրական կապերի և գրականության տեսության բաժնի վարիչ Քրիստինե Բեջանյանը («Ավետիք Իսահակյանի բանաստեղծության անգլերեն թարգմանության մասին»), Բ. Գ. Թ., ԳԻ տեքստաբանության բաժնի գիտաշխատող, փոխտնօրեն Մարինե Սարգսյանը («Ավետիք Իսահակյանը և խորհրդային ամբողջատիրությունը»):

Հոկտեմբերի 22-ի երրորդ նիստին (վարող՝ Եվա Մնացականյան) ելույթ ունեցան Բ. Գ. Թ., ԳԻ արտասահմանյան գրականության, գրական կապերի և գրականության տեսության բաժնի առաջատար գիտաշխատող Զարուհի Հայրյանը («Ավետիք Իսահակյանի քնարերգությունը Բելլա Ախմատովիայի ընկալմամբ»), Բ. Գ. Թ., ՀՊՄՀ Վ. Պարտիզունու անվան հայ նոր և նորագույն գրականության և նրա դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնի դոցենտ Քնարիկ Աբրահամյանը («Իսահակյանը և արևմտահայ գրականությունը (նամակներ)»), Բ. Գ. Թ., ՌԴ-ում ՀՀ դեսպանատան մշակույթի կենտրոնում գործող հայագիտական ամբիոնի վարիչ Աիդա Մարանջյանը («Խորհրդանշանները Ավետիք Իսահակյանի քնարերգության գեղագիտական համակարգում»), Բ. Գ. Թ., ԳԻ ավագ գիտաշխատող Լուսինե Վարդանյանը («Ավետիք Իսահակյանի առակաները»), ԱԻ կերպարվեստի բաժնի ասպիրանտ, կրտսեր գիտաշխատող Շողակաթ Դերիկյանը («Թափառական հրեայի կերպարի պատկերումը արվեստում և արտացոլումը Ավետիք Իսահակյանի «Շիդհարը» լեգենդում»), արվ. Թ., ԱԻ սփյուռքահայ արվեստի և միջազգային կապերի բաժնի ավագ գիտաշխատող Արսեն Համբարձումովը («Գրական ստեղծագործության էկրանավորման որոշ սկզբունքներ՝ Ավետիք Իսահակյանի «Լիլիթ» լեգենդի օրինակով»), պ. Գ. Թ., Հյուսիսային Ամերիկայի արևելյան թեմի Ազգային առաջնորդարանի դիվանապետ Վարդան Մատթեոսյանը [«Ավետիք Իսահակյանի 1918-ի նորահայտ ֆրանսերեն հոգևածը» (առցանց)], Բ. Գ. Թ., ԵՊՀ եվրոպական լեզուների և հաղորդակցության ֆակուլտետի թարգմանության տեսության ու պրակտիկայի ամբիոնի դոցենտ Հայկանուշ Շարուբյանը («Իսահակյանի «Լիլիթ» լեգենդը գրական զուգահեռներում»):

Գիտաժողովի երկրորդ օրվա՝ հոկտեմբերի 23-ի երկու նիստերը տեղի ունեցան ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետում: Մասնակիցներին ողջունեցին ԵՊՀ ռեկտոր, պ. Գ. Դ., դոցենտ Հովհաննես Հովհաննիսյանը, ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետի դեկան, Բ. Գ. Թ., դոց. Արշալույս Գալստյանը, Բ. Գ. Դ., պրոֆ., ԳԻ տեքստաբանության բաժնի վարիչ Ավիկ Իսահակյանը:

Առաջին նիստում (վարող՝ Արշալույս Գալստյան) զեկուցումներով հանդես եկան Բ. Գ. Դ., ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետի հայ նորագույն գրականության պատմության և գրաքննադատության ամբիոնի պրոֆ. Արծրուն Ավագյանը («Խորհրդանշանները Ավետիք Իսահակյանի 10–20-ական թթ. ստեղծագործություններում»), Բ. Գ. Դ., ԵՊՀ ակադ. Հր. Թամրազյանի անվան հայ գրականության պատմության և գրականության տեսության ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Ալբերտ Մակարյանը («Ավետիք Իսահակյանի «Աղա Նազար» հեքիաթը

և նրա արևմտահայ արձագանքը», Բ. Գ. Դ., պրոֆ. Մագդա Ջանիդյանը («Ավ. Իսահակյանը Վերա Զվյագինցեայի գրական ժառանգության մեջ»), Բ. Գ. Թ., ԵՊՀ ակադ. Հր. Թամրազյանի անվան Հայ գրականության պատմության և գրականության տեսության ամբիոնի դոցենտ Աշխեն Զրբաշյանը [«Ժողովրդական պոեզիայի տաղաչափական ձևերի ու միջոցների կիրառությունը Ավ. Իսահակյանի առաջին «Երգեր ու վերքեր» (1898) ժողովածուում», Բ. Գ. Թ., ԵՊՀ ակադ. Հր. Թամրազյանի անվան Հայ գրականության պատմության և գրականության տեսության ամբիոնի դոցենտ Աստղիկ Բեքմեզյանը («Գույնի գեղարվեստական իմաստավորումը Ավետիք Իսահակյանի բանաստեղծության համակարգում»), Բ. Գ. Թ., դոց., Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանի գիտության բաժնի պետ Արտակ Ղուկասյանը («Երկաշխարհության և հերոսի երկատման կոնցեպտը Ավ. Իսահակյանի «Լիլիթ» ստեղծագործությունում»), արվ. Թ., դոց., ԱԽ երաժշտության բաժնի ավագ գիտաշխատող Մարիաննա Տիգրանյանը («Ուռնու կերպարը Ավետիք Իսահակյանի պոեզիայում և դրա արտացոլումը երաժշտության մեջ»):

Երկրորդ նիստում (վարող՝ Բ. Գ. Դ., պրոֆ. Սամվել Մուրադյան) ելույթ ունեցան Բ. Գ. Թ., ԵՊՀ ակադ. Հր. Թամրազյանի անվան Հայ գրականության պատմության և գրականության տեսության ամբիոնի դոցենտ Նվարդ Վարդանյանը («Աշխարհի առասպելաբանաստեղծական պատկերն Ավետիք Իսահակյանի պոեզիայում»), արվ. Թ., ԱԽ կերպարվեստի բաժնի գիտաշխատող Գայանե Պողոսյանը («Ավետիք Իսահակյանի «Աբու-Լալա Մահարի» պոեմի պատկերազարկան նկարազերը Հենրիկ Մամյանի նկարազարդումներում»), Բ. Գ. Թ., Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանի դոցենտ Լիլիթ Գևորգյանը («Ավետիք Իսահակյանի «Լիլիթ» ստեղծագործությունն արվեստում»), ճարտ. Թ., ԱԽ ճարտարապետության բաժնի ավագ գիտաշխատող Անուշ Տեր-Մինասյանը («Իսահակյան: Թորամանյան: Անի»), արվ. Թ., ԵՊՀ Հայ արվեստի պատմության և տեսության ամբիոնի դասախոս Հովհաննես Վարդանյանը («Ավետիք Իսահակյանի «Աբու-Լալա Մահարի» պոեմի հերոսի կերպարը Ռուդոլֆ Խաչատրյանի համանուն դիմանկարում»), ԵՊՀ Հայ բանասիրության ֆակուլտետի մագիստրոսներ Անգելինա Հայրապետյանը («Ավետիք Իսահակյանի բանաստեղծական առաջին ժողովածուն») և Գոհար Օհանջանյանը («Ավետիք Իսահակյանի «Աբու-Լալա Մահարին» և Ռազմիկ Դավոյանի «Հեքիաթ Մղձավանջներով» պոեմները»):

Գիտաժողովի երրորդ օրը՝ հոկտեմբերի 24-ին, նիստերը տեղի ունեցան Ավետիք Իսահակյանի տուն-թանգարանում (Երևան): Առաջին նիստում (վարող՝ Մարինե Սարգսյան) հանդես եկան ԳԻ նորավարտ ասպիրանտ, հետազոտող Արթուր Միրզոյանը («Փիլիսոփայական հոսանքները Ավետիք Իսահակյանի վաղ շրջանի պոեզիայի մեջ»), ԳԻ ասպիրանտ, Հայաստանի ազգային գրադարանի տնօրենի օգնական, գիտական քարտուղար Սառա Զոհրաբյանը («Ավետիք Իսահակյանի և Վալերի Բրյուսովի ստեղծագործական առնչությունները»), Բ. Գ. Թ., Ավետիք Իսահակյանի տուն-թանգարանի (Երևան) ավագ գիտաշխատող Անժելա Խորենյանը («Ավ. Իսահակյանի գրական, հասարակական-քաղաքական հայացքների անդրադարձը խորհրդահայ մտավորականների հուշագրությունում»), Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանի

ավագ դասախոս Սուսաննա Աբաղյանը («Ավետիք Իսահակյանի գրաքննադատական ժառանգությունը. հայ դասական գրողներ և ժամանակակիցներ»), Բ. Գ. Թ., ԳԻ կրտսեր գիտաշխատող Շողիկ Խաչատրյանը («Թուսաստանը՝ Իսահակյանի նամակներում և օրագրերում»), Բ. Գ. Թ., Ա. Մ. Գորկու անվան համաշխարհային գրականության ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող Բուրաստան Զուլումյանը [«Հավերժական թափառականը Ավ. Իսահակյանի «Աբու-Լալա Մահարի» պոեմում» (առցանց)], Թարգմանիչ Նորայր Մեհրաբյանը (Իրան) [«Աբու-Լալա Մահարի» պոեմի պարսկերեն թարգմանությունը» (առցանց)]:

Նույն օրվա երկրորդ նիստում (վարող՝ Բ. Գ. Թ. Արմեն Մանուկյան) իրենց գեկուցումները ներկայացրին Ավիկ Իսահակյանը [«Ավետիք Իսահակյանը Կոնստանդնուպոլսում (1911–1912): Էջեր գիտական կենսագրությունից»], Բ. Գ. Թ., ԳԱԱ ԱԻ կերպարվեստի բաժնի ավագ գիտաշխատող Ռուզան Սարյանը («Ավետիք Իսահակյանի և Մարտիրոս Սարյանի աշխարհընկալումների ընդհանրությունները»), Բ. Գ. Թ., դոց., ԳԻ ավագ գիտաշխատող Նունե Մկրտչյանը [«Իսահակյանի և Թումանյանի նամակագրության հետքերով (1889–1923)»], Բ. Գ. Թ., ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի գիտաշխատող Լուսինե Հայրիյանը («Իսահակյանի «Գասպարի» մշակման առանձնահատկություններն ու հեքիաթի գրական և բանահյուսական տարբերակները»), արվ. Թ., Սուհուրի համալսարանի հետգոլտորական գիտաշխատող Անի Մարգարյանը (Չինաստան) [«Արևելյան հավաքածուներ. չինական և ճապոնական արվեստի նմուշները Ավետիք Իսահակյանի տանը և դրանց մտահղացմունքային նշանակությունը» (առցանց)], Մոսկվայի պետական մանկավարժական համալսարանի ուսանողուհի Ռուզաննա Իսահակյանը [«Ավետիք Իսահակյան և Ալեքսանդր Բլոկ. պոետիկա, կերպար և թարգմանություն» (առցանց)]:

Քառօրյա միջազգային գիտաժողովի եզրափակիչ նիստը տեղի ունեցավ հոկտեմբերի 25-ին Ավետիք Իսահակյանի հուշատուն-թանգարանում (Գյումրի): Նիստում (վարող՝ Լուսինե Վարդանյան) ելույթ ունեցան Բ. Գ. Թ., ԳԻ կրտսեր գիտաշխատող Զարինե Սառաճյանը («Ազգային խնդիրների արձագանքը Ավետիք Իսահակյանի նամակներում»), ԳԻ հայցորդ Կարեն Խուրշուդյանը (Ֆրանսիա) [«Աբու-Լալա Մահարի» պոեմի ֆրանսերեն թարգմանության խնդիրները. արևելյան քնարերգությունից դեպի արևմտյան ընկալում» (առցանց)], ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետի ասիստենտ Էմմա Թեմրազյանը («Հանճարների բարեկամությունը. Ավետիք Իսահակյան և Հովհաննես Թումանյան»), ԵՊՀ հայոց լեզվի ամբիոնի դասախոս, հայցորդ Արսեն Վարդանյանը («Ավետիք Իսահակյանը հայ գրականության դպրոցական ծրագրում»), Ավետիք Իսահակյանի տուն-թանգարանի (Երևան) ավագ գիտաշխատող Աննա Սարոյանը («Ավ. Իսահակյանի առաջին վերադարձը Սովետական Հայաստան 1926–1930 թթ.»), ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետի բակալավրիատի 2-րդ կուրսի ուսանող Ժան Ժամակոչյանը («Աբու-Լալա Մահարի» պոեմը և արդիականությունը»), Բ. Գ. Թ., ԳԻ գիտաշխատող Նառա Սարգսյանը («Կնոջ հոգեբանության քննությունը Ավետիք Իսահակյանի «Լիրիկ» և Լևոն Շանթի «Կինը» ստեղծագործություններում»):

Այնուհետև տեղի ունեցավ Ավետիք Իսահակյանի ծննդյան 150-ամյակին

նվիրված հոբելյանական միջազգային գիտաժողովի ամփոփումը: Ավ. Իսահակյանի հուշատուն-թանգարանում գիտաժողովի ընթացքին և ամփոփմանը ներկա էին ԿԳՄՄ նախարար Ժաննա Անդրեասյանը և նախարարի տեղակալ Դանիել Դանիելյանը: Ողջունելով մասնակիցներին՝ Ժ. Անդրեասյանը, մասնավորապես, ասաց. «Խոսելով մեր մեծերի կարևոր գաղափարների և ուղերձների մասին՝ գիտաժողովը հնարավորություն է տալիս վերլուծել, քննարկել, համադրել և տեսնել նաև առնչություններ մեր օրերի հետ: Ուրախ եմ, որ թանգարանները նաև դառնում են կենդանի խոսքի, չփման և երկխոսություն միջավայրեր»: Շնորհակալություն հայտնելով գործընկերներին և հաջողություն մաղթելով գիտաժողովի մասնակիցներին՝ նախարարը կարևորեց հոբելյանական տարվա միջոցառումներում մեծանուն արվեստագետներին տարբեր մեթոդներով և զանազան հարթակներում տեսանելի դարձնելը՝ այդպիսով ապրեցնելու նրանց ժառանգությունը:

Ամփոփման խոսքով հանդես եկան նաև բ. գ. թ. Հ. Որսկանյանը և ակադեմիկոս-քարտուղար Յ. Սուվարյանը:

Ավետիք Իսահակյանի ծննդյան 150-ամյակին նվիրված հոբելյանական միջազգային քառօրյա գիտաժողովի 8 նիստերում լավեցին Հայաստանի և արտերկրի (Ռուսաստան, Ֆրանսիա, ԱՄՆ, Չինաստան և Իրան) առաջատար գիտական կենտրոնների, գիտակրթական հաստատությունների հայագետների, գրականագետների, արվեստաբանների, մշակութաբանների և այլ ոլորտների հետազոտողների 56 զեկուցումներ: Գիտական հավաքը ձևավորեց ավագ ու երիտասարդ գիտնականների, հետազոտողների լայն միջգիտակարգային երկխոսության հարթակ, ընդգծեց Ավետիք Իսահակյանի ստեղծագործական ժառանգության արդիականությունը, նպաստեց հայ գրականության դասականի ժառանգության նորովի մեկնաբանմանն ու վերարժեքումանը:

ՄԱՐԻՆԵ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Բ. գ. թ., ՀՀ ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի անվ. գրականության ինստիտուտի փոխտնօրեն, տեքստաբանության բաժնի գիտաշխատող: Գիտական հետաքրքրությունները՝ Հայ դասական գրականություն, տեքստաբանություն, Հայագիտություն: Հեղինակ է 2 գրքի և 13 հոդվածի: ORCID:0009-0004-6081-2841.
m.sargsyan.msy@gmail.com